

Analyse og undervisningsmateriale i gymnasieklasser

Som oplæg til filmen **FØREREN OG FORFØREREN**

En analyse af Nazitysklands propaganda og dokumentaristens dilemma

1. Introduktion:

"Føreren og forførereren" viser, hvordan Nazitysklands gjorde brug af propaganda, især gennem propagandaminister Joseph Goebbels' arbejde, og den forvrængede virkelighed, der blev skabt både for datidens publikum og eftertiden. Den behandler også dokumentarismens dilemmaer, hvor nazisternes egne iscenesatte billeder udgør en stor del af det visuelle materiale, vi har i dag. Afslutningsvis fremhæves det, hvor vigtigt det er at forstå, hvordan manipulation og propaganda fungerer, så man kan genkende lignende strategier i nutiden.

2. Analyseopgaver til gymnasieelever:

A. Tematisk analyse:

Propagandaens rolle i Nazityskland:

- Hvordan fremstiller filmen Goebbels' rolle i at opbygge billedet af Hitler som fører og frelser af Tyskland?
- Hvordan blev propagandaen brugt til at manipulere befolkningens opfattelse af virkeligheden?
- Diskuter Goebbels' brug af propaganda under Anschluss (annektering af andre lande) og Krystalnatten. Hvad var formålet med at iscenesætte bestemte billeder af Hitler og begivenhederne?

Filmmediets dilemma:

- "Føreren og forførelsen" viser, at vores billede af Nazityskland i høj grad er baseret på nazisternes egne billeder og film. Hvilke problemer skaber dette for historikere og filmskabere i dag?
- Diskutér citatet af instruktør Joachim A. Lang: "Hitler-myten er hans [Goebbels'] værk." Hvad betyder det, og hvorfor er det vigtigt i dag?

B. Karakteranalyse:

Joseph Goebbels:

- Hvordan beskriver filmen Goebbels som person, både privat og professionelt? Hvilke karaktertræk gør ham til en effektiv propagandaminister?
- Diskutér Goebbels' komplekse forhold til Hitler og Magda. Hvordan påvirker dette forhold hans handlinger og beslutninger?

Magda Goebbels:

- Hvilken rolle spiller Magda Goebbels i det nazistiske hierarki, og hvordan fremstiller filmen hendes loyalitet over for Hitler?
- Diskutér, hvordan Magda opfattes som en "dronning" i nazisternes tusindårsrige. Hvilken symbolik er knyttet til hendes rolle som hustru og mor i propagandaen?

C. Samfundsmæssig relevans:

Fake News og propaganda i vores tid:

- Teksten drager paralleller mellem Goebbels' propaganda og nutidens desinformationskampagner. Hvilke ligheder ser du mellem nazisternes propaganda og nutidens brug af fake news, især på sociale medier?
- Hvordan kan forståelsen af fortidens propaganda hjælpe os med at navigere i nutidens medielandskab?
- Diskutér hvilke af de 7 SoMe-platforme og Joseph Goebbels' potentielle brug af dem i dag:

1. Twitter/X:

- Hvordan kunne Goebbels bruge platformens korte, skarpe beskeder til at skabe kontroverser og manipulere folks holdninger?

- Hvilke typer tweets kunne vi forestille os, han ville sende, og hvordan ville de påvirke debatten på Twitter?

2. Facebook:

- Hvilke målgrupper ville Goebbels forsøge at nå gennem Facebook, og hvordan kunne han bruge platformens algoritmer til at sprede propaganda?
- Hvordan kunne Goebbels udnytte ældre generationers tillid til Facebook som informationskilde?

3. YouTube:

- Hvilken type indhold kunne Goebbels producere på YouTube for at manipulere folks opfattelse? Tænk fx på dokumentarer, taler eller visuelle effekter.
- Hvordan kunne YouTubes algoritme hjælpe med at sprede hans indhold til sårbare eller letpåvirkelige grupper?

4. TikTok:

- Hvordan ville Goebbels tilpasse sin propaganda til TikToks unge målgruppe og korte, virale videoer?
- Kan du komme med eksempler på, hvilke trends eller memes Goebbels kunne udnytte for at få sine budskaber til at sprede sig?

5. Instagram:

- Hvordan kunne Goebbels bruge Instagram til at fremme sit narrativ gennem billeder og æstetik? Hvilken slags visuelt indhold kunne han dele?
- Hvordan kunne Instagrams fokus på livsstil og "det perfekte billede" hjælpe Goebbels med at manipulere folks syn på virkeligheden?

6. Telegram/WhatsApp:

- Hvad ville være fordelene for Goebbels ved at bruge mere lukkede platforme som Telegram og WhatsApp til at sprede radikale eller ekstreme ideer?
- Hvordan kunne hemmelige grupper eller chats hjælpe med at mobilisere tilhængere uden at blive opdaget?

7. Podcasts:

- Hvordan kunne Goebbels bruge podcasts som en moderne måde at formidle sine idéer på? Hvad ville han få ud af at kunne tale længere tid uden afbrydelse?

- Hvordan kunne podcasts påvirke folks synspunkter, når de har mulighed for at lytte til lange, overbevisende monologer eller diskussioner?

Disse spørgsmål kan åbne op for diskussioner om, hvordan sociale medier kan bruges til at sprede propaganda og desinformation, både historisk og i nutidens kontekst.

3. Skrivning og refleksion:

A. Essayopgave:

Emne: Manipulation af virkeligheden gennem propaganda

Skriv et essay, hvor du analyserer, hvordan Goebbels' propaganda manipulerede den tyske befolkning til at acceptere Hitlers krigsmål og antisemitisme. Diskuter, hvordan denne manipulation stadig påvirker vores forståelse af 2. verdenskrig. Inkluder eksempler fra både teksten og historiske begivenheder som Anschluss, Sudeterlandet, Krystalnatten og invasionen af Polen.

B. Kreativ opgave:

Fiktiv dagbog fra en soldat eller borger i Nazityskland:

Forestil dig, at du er en soldat eller en borger i Nazityskland i 1939, der oplever den manipulation og propaganda, som Goebbels orkestrerer. Skriv et par sider i din fiktive dagbog, hvor du reflekterer over den officielle fortælling og dine egne oplevelser af virkeligheden.

4. Historisk kontekst og supplerende læsning:

A. Historisk kontekst:

Gennemgå perioden fra 1938 til 1945 med fokus på centrale begivenheder som Anschluss, Sudeterkrisen, Krystalnatten, invasionen af Polen og 2. verdenskrigs afslutning. Hvordan blev propagandaen brugt til at understøtte nazisternes krigsmål og retfærdiggøre deres forbrydelser mod menneskeheden?

B. Supplerende materiale:

Film:

- *Der Untergang* (2004): Filmen skildrer de sidste dage af Hitler i Berlin og kan bruges som en visuel parallel til de begivenheder, der nævnes i teksten.

- *Føreren og Forføreren* (2024): Brug traileren fra filmen til at vise, hvordan propagandaen blev iscenesat, og hvordan Goebbels' propagandamaskine arbejdede bag kulisserne.

Litteratur:

- Læs uddrag fra Joseph Goebbels' dagbøger. Hvordan fremstiller han sig selv i disse skrifter, og hvordan afviger det fra hans offentlige billede?
- Primo Levi: *Hvis Dette er et Menneske*. Levi, overlevende fra Auschwitz, reflekterer over, hvordan propaganda og ideologi bidrog til Holocaust.

5. Diskussionsspørgsmål i klassen:

- Hvilke teknikker brugte Goebbels til at manipulere virkeligheden gennem propaganda? Hvordan ser vi disse teknikker i brug i dag?
- Hvordan kan vi som moderne borgere beskytte os mod manipulation i medier og politik? Hvilke redskaber har vi, som folk i 1930'erne og 40'erne ikke havde?
- Diskuter betydningen af at vise Hitler, Goebbels og andre nazister som mennesker snarere end dæmoner. Hvordan kan dette perspektiv hjælpe os til bedre at forstå og forhindre fremtidige forbrydelser mod menneskeheden?

6. Afsluttende refleksion:

Føreren og forføreren udforsker en vigtig dimension af 2. verdenskrig og Nazitysklands historie: hvordan propaganda formede og manipulerede samtidens og eftertidens forståelse af virkeligheden. For gymnasieelever er det vigtigt at forstå, hvordan propagandaens mekanismer fungerer, ikke blot som et historisk fænomen, men som noget, der stadig er relevant i dagens informationsalder. Dette undervisningsmateriale skal hjælpe med at opbygge kritisk bevidsthed om, hvordan mediebilleder skabes og bruges til at påvirke vores opfattelser, og hvordan vi kan navigere i en verden fyldt med information og desinformation.

Læringsmål:

- At analysere og forstå propagandaens rolle i et totalitært samfund.
- At kunne reflektere over og diskutere paralleller mellem historisk propaganda og nutidens informationskampagner.
- At udvikle kritisk tænkning i forhold til mediebilleder og manipulation.